

II. निम्नलिखित शब्दों के अर्थ लिखिए :-

[10]

- | | |
|--------------------|---------------------|
| 1. लंकायाम् _____ | 6. काष्ठेन् _____ |
| 2. मारयति _____ | 7. परिश्रमात् _____ |
| 3. मृत्तिका _____ | 8. गृहात् _____ |
| 4. पथिकाः _____ | 9. अनुशासिताः _____ |
| 5. सर्वेषाम् _____ | 10. बाणेन _____ |

III. निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर पूरे वाक्य में दीजिए।

[14]

1. त्वं कं नमसि?

2. के मित्रे स्तः ?

3. कः बुद्धिमान आसीत् ?

4. त्वं कं सादरम् जपसि ?

5. जलचराः केन बिना न जीवन्ति ?

6. जलचराः कुत्र वसन्ति ?

7. वर्षा कदा भवति ?

IV. निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक शब्द में दीजिए :-

[11]

1. वृक्षः कस्मान् उद्भवति ? _____

2. के नीडेषु वसन्ति ? _____
3. वृक्षः केभ्यः पुष्पाणि यच्छति ? _____
4. वृक्षस्य लघुरूपं कः भवति ? _____
5. वृक्षारोपण केषां कर्तव्यम् ? _____
6. मण्डूकः कस्मिन् वसति ? _____
7. तडागे बहवः के वसन्ति _____
8. मण्डूकस्य मित्रं कः अस्ति ? _____
9. कः उदासीनः अस्ति ? _____
10. अहं कदा पठामि ? _____
11. कः मारयति ? _____

v. निम्नलिखित वाक्यों को अर्थ के अनुसार शुद्ध कीजिए :- (वाक्य पुनः लिखिए)

[5]

1. जनाः नीडेषु वसन्ति।

2. सिंहाः वृक्षे वसन्ति।

3. वृक्षः जनेभ्यः पुष्पाणि यच्छन्ति ।

4. वृक्षाः वायुं दूषितं कुर्वन्ति।

5. पथिकाः विश्रामं करोति ।

VI. (क) निम्नलिखित शब्दों को अर्थों से मिलाइए :- (अंकों से)

[4½]

शब्द	अर्थ
(1) जपामि	दो पढ़ते हैं ।
(2) सृजामि	(तुम सब) खेलते हो ।
(3) पठतः	रचना करता हूँ ।
(4) क्रीडथ	जपता हूँ ।
(5) हसामि	लिखते हैं ।
(6) लिखन्ति	दूर करता हूँ ।
(7) नमामि	हँसता हूँ ।
(8) पठामि	पढ़ता हूँ ।
(9) हरामि	नमस्कार करता हूँ ।

(ब) निम्नलिखित धातुओं को अर्थों से मिलाइए :- (अंकों से)

[3]

धातु	अर्थ
(1) कूज्	बनाना
(2) रच्	कहना
(3) अस्	करना
(4) कथ्	होना
(5) कृ	हल चलाना / खींचना
(6) कर्ष्	कूकना

VII. निम्नलिखित रिक्त स्थानों को दिए गए अव्ययों में से चुनकर भरिए :-

[5]

अपि, अधुना, अत्र, च, तत्र

- (1) अहं _____ खादामि ।
- (2) सीता गीता _____ गच्छतः ।
- (3) _____ सरिता वहति ।
- (4) त्वम् _____ गच्छसि ।
- (5) _____ अहं न पठामि ।

VIII. निम्नलिखित रिक्त स्थानों को मंजूषा से उचित शब्द चुनकर पूरा कीजिए।

[6]

भविष्यामः, तड़ागे, उद्यानम्, फलम्, समीपे, पुष्पम्

- (1) ते _____ गच्छति ।
- (2) एकस्मिन् _____ बहवः जलचराः वसन्ति।
- (3) आवाम् _____ खादावः ।
- (4) किं जलं विना वयं सर्वे समाप्ताः न _____ ?
- (5) ते _____ जिघ्रन्ति ।
- (6) कच्छपः तस्य _____ आगच्छति ।

IX. (क) निम्नलिखित रिक्त स्थानों को मंजूषा में दिए गए उचित कर्ता पदों से भरिए :-

[5]

यूयम्, आवाम्, रामः, वयम्, त्वम्

- (1) _____ हसति
- (2) _____ धावामः
- (3) _____ चलावः
- (4) _____ पतसि
- (5) _____ पठथ

(ख) निम्नलिखित रिक्त स्थानों में उचित क्रियापदों को लिखिए :-

[3]

- (1) आवां फलानि _____ । (खादिष्यामः, खादिष्यावः)
(2) सः पठनाय विद्यालयं _____ । (गमिष्यति, गमिष्यः)
(3) अहं स्वयं स्वकार्यं _____ । (करिष्यामि, करिष्यामः)

x. निर्देशानुसार शब्द रूप लिखिए।

[3½]

शब्दः	विभक्ति	वचनम्	शब्दरूपम्
(1) अश्व	पञ्चमी	एकवचनम्	_____
(2) नर	द्वितीया	द्विवचनम्	_____
(3) लतिका	तृतीया	एकवचनम्	_____
(4) पुष्प	चतुर्थी	बहुवचनम्	_____
(5) श्रमिक	पञ्चमी	एकवचनम्	_____
(6) फल	षष्ठी	एकवचनम्	_____
(7) विद्या	सप्तमी	बहुवचनम्	_____